

att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes, efter vederbörandes hörande, taga i nådigt öfvervägande, om icke, i likhet med hvad inom åtskilliga andra länder egt rum, förbud mot försäljning af så kallade fosfortändstickor från och med ingången af nästkommande år må utfärdas.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 29 Januari 1882.

Bengt Rääf.

N:o 26.

Af Herr **Samzelius**: *Med förslag till förändrad lydelse af 1, 3 och 4 §§ i Kongl. förordningen angående lösöreköp den 20 November 1845.*

Kongl. förordningen den 20 November 1845 innehåller föreskrifter om hvad den, som tillhandlar sig lösören och tillåter att desamma få i säljarens vård kvarblifva, bör iakttaga, så vida de skola fredas från *utmätning* för säljarens skuld. Enligt flere af Kongl. Maj:t under de första åren efter förordningens tillkomst meddelade domar, hvarpå exempel lemnas i så väl Backmans juridiska handbok som Schmidts juridiska arkiv, ansågos de i nämnda förordning gifna föreskrifter jemväl böra tillämpas, i de fall, då, under åberopande af upprättad köpeafhandling, någon sökte från konkursbo utbekomma lösegendom, som efter försäljning fått kvarblifva i säljarens vård. En motsatt uppfattning började emellertid redan för omkring 20 år sedan att hos flertalet af Högsta domstolens ledamöter göra sig gällande. Genom

dom af den 23 Maj 1862 faststälde nemligen Kongl. Maj:t ett Göta Hofrätts domslut, innehållande att, enär i ett då omtvistadt fall fråga ej yppats om jäf vid *utmätningstillfälle* emot företedd afhandling om köp af lösören, (säljaren hade nemligen afträdt sin egendom till borgenärens förnöjande) Hofrätten funne stadgandena i 1845 års ofvannämnda förordning icke vara i saken tillämpliga. Den åsigt, som legat till grund för detta domslut, har äfven, så vidt jag känner, med större eller mindre pluralitet bland Högsta domstolens ledamöter sedermera städse gjort sig gällande, då likartade tvister der afdömts. Visserligen har, på sätt vid juristföreningens för Skåne och Blekinge sammanträde den 28 Maj 1881 egde rum (se Naumanns tidskrift för lagstiftning, lagskipning och förvaltning 1881 sid. 622—623) ofta blifvit erinradt, att om man inskränkte rättigheten att framställa jäf emot lösöreköpsafhandling till endast de tillfällen, då utmätning skedde, kunde gäldenären genom afträdande af sina tillgångar till konkurs gifva laga kraft åt ett lösöreköp, som i och för sig vore olagligt. Konkurs vore för öfrigt i många hänseenden likartad med utmätning och kunde betraktas såsom en utmätning af gäldenärens *alla* tillgångar för *alla* hans skulder. De skäl, som verkat tillkomsten af lösöreköpsförordningen, talade i minst lika hög grad för att dess bestämmelser borde vara tillämpliga när gäldenären kommit i konkurstillstånd, och då konkurslagen genom mångahanda föreskrifter sökte hindra gäldenär att gynna en borgenär på de andras bekostnad, vore det en betänklig inkonsequens i lagstiftningen, i fall gäldenärens försök i förevarande hänseende skulle genom konkurs underlättas; men härå har å andra sidan hufvudsakligen genmälts, att uti 1845 års lösöreköpsförordning uttryckligen talades om att dess bestämmelser gälde vid utmätning, och att förordningen såsom en undantagslag måste tolkas restriktivt.

Hvilken åsigt än må anses vara den rigtiga, är det emellertid ett faktum, att Högsta domstolen och, såsom jag vågar antaga, samtliga hofrätter och underdomstolar numera anse 1845 års lösöreköpsförordning endast tillämplig i fall af utmätning. Sedan kändedomen härom börjat sprida sig till allmänheten, har, enligt hvad jag förnummit, man uppfunnit ett ganska enkelt och beqvämt sätt att gynna någon af sina borgenärer, utan att, på sätt vid lösöreköp var fallet, skada sin kredit. Man utfärdar nemligen till köparen (den borgenär man vill gynna på de andras bekostnad) en qvitterad räkning å all sin lösegendom och köparen utfärdar samtidigt till säljaren, i hvars vård egendomen får kvarblifva, ett hyreskontrakt, medförande rätt att emot en fingerad hyra få nyttja egendomen. Allt sker i största tysthet. Ingen bevitnad afhandling, ingen kungörelse, att uppläsas från predikstolen, intet uppvisande af afhandlingen hos kronofogden i orten, intet införande af afhandlingen uti Rättens protokoll, på sätt om lösöreköp är stadgadt. Hvar-

till tjenar allt detta, då man, så snart någon annan borgenär vill utmäta egendomen, gör konkurs eller tilltvingar sig ett förmånligt ackord utan konkurs, visande att, om konkurs skulle inträffa, ingen tillgång utom den försålda egendomen finnes! Nyligen erhöll jag kännedom om ett af en Råd-stufvurätt meddeladt utslag, hvarigenom köparen på grund af en qvitterad räkning berättigades att från konkursbo utbekomma i dess vård vid konkursens början befintlig lösegendom, oaktadt icke någon af de formaliteter blifvit vidtagna, som uti 1845 års lösöreköpsförordning föreskrifvas. Naturligtvis anfördes till stöd för domslutet det vanliga motivet, nemligen att lösöreköpsförordningens föreskrifter icke voro tillämpliga i det ifrågavarande fallet, der konkurs, ej utmätning inträffat.

Oberoende af den utgång, nyssberörda mål, som lär hafva dragits under hofrätts pröfning, må komma att erhålla, torde det i den allmänna kreditens intresse vara högst behöfligt att 1845 års lösöreköpsförordning erhåller det förtydligande, att dess stadganden blifva tillämpliga äfven då konkurs inträdt. Det har nemligen i flere fall visat sig, att när lösöreköpsafhandling blifvit i föreskrifven ordning upprättad, men man icke innan utmätning skett hunnit vidtaga alla de i förordningen föreskrifna formaliteter, vid hvilket förhållande lösöreköpet icke kunde utgöra hinder för utmätningen, konkurs vidtagits i uppenbar afsigt att gynna köparen, hvilket äfven lyckats — ett förfarande, som det oaktadt, enligt min tanke djupt kränker den allmänna rättskänslan och förstör krediten, hvilken åtminstone affärsmän emellan dock ej kan undvaras.

För vinnande af det utaf mig antydda ändamål och då utsigterna för närvarande äro ganska små, att genom en lämpligare förlagslagstiftning inskränka lösöreköpen, får jag vördsamt föreslå, att Riksdagen må för sin del besluta att vissa delar af Kongl. förordningen den 20 November 1845 erhålla ungefärligen följande förändrade lydelse:

1 §. Den, som tillhandlar sig lösören och tillåter att desamma få i säljarens vård förblifva, bör, så vida de skola fredas från användande till betalning för säljarens skuld — — —

3 §. Göres af fordringsegare vid utmätningstillfälle jäf mot då företedd köpeafhandling, vare han skyldig, derest han jäfvet fullfölja vill, att inom tre månader derefter instämma så väl säljaren som köparen till domstolen i den ort, der godset finnes, eller vare all talan i ty mål qvitt; och stånde godset i kvarstad derest sökan den inom fjorton dagar hos *öfverexekutor* ställer full borgen för den kostnad och skada som af kvarstaden följa

kan. Vill god man, syssloman eller borgenär i konkurs till boet återvinna lös egendom, som gäldenär sig afhändt, förfares på sätt särskildt stadgas, och gälle dervid samma jäf som vid utmätning. Lag samma vare ock, derest köpare vill från konkursbo utbekomma lösören, som han af gäldenären sig tillhandlat, men låtit i hans vård förblifva.

4 §. Utan hinder deraf att med köpeafhandling om lös egendom blifvit så förfaret, som här ofvan sagdt är, ege domaren efter omständigheterna pröfva köpets giltighet; och vare köparen alltid pligtig, der *sakegaren* det äskar, att med ed betyga att emellan honom och säljaren är på god tro så tingadt och betaldt, som afhandlingen innehåller.

Då formuleringen af detta förslag tillkommit i största hast och jag är öfvertygad, att densamma vid moget samarbete kan bättre utföras, anhåller jag att Lag-Utskottet, dit motionen torde hänvisas, behagade, så vida sjelfva saken anses förtjent af uppmärksamhet, åt redaktionen af förslaget egna erforderlig omsorg. Skulle sådant icke medhinnas, förklarar jag på förhand mig icke hafva något emot en underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t i detta ingalunda ovigtiga ämne.

Stockholm den 29 Januari 1882.

Per Samzelius.
